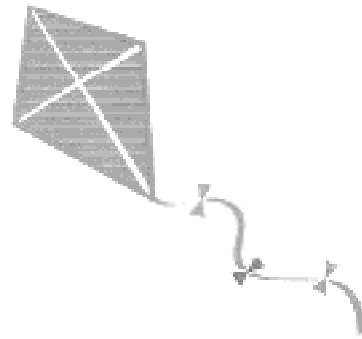

ZBIGNIEW SORBJAN

POGODA dla KONESERÓW

*czyli fakty, mity, opowieści
i anegdoty meteorologiczne*

Wydawnictwo * Meteor
Warszawa

Copyright © 2004 by Zbigniew Sorbjan

Projekt okładki:
Zbigniew Sorbjan

Grafika i skład:
komputerowy:
Zbigniew Sorbjan

Płyty ofsetowe:
Studio Poligraficzne
FOTOTYPE Sp. z o.o.
ul. Śląska 21b
02-472 Warszawa
<http://www.fototype.com.pl>

Druk i oprawa:
Drukarnia "Off set-Print"
Michała Gaudziaka
ul. Mickiewicz 18
05-816 Michałowice
<http://www.offset-print.pl/>

Wydawnictwo "Meteor",
Główny Oddział - Warszawa
zamówienia:
wyd_meteor@go.com

ISBN: 83-920274-1-8
Pierwszy druk w roku 2004

*Dla
Natalii*

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	vii
------------	-----

Część pierwsza (fizyczna)

1. Barwy Pogody.....	1
Kolory nieba i chmur, Miraż, Tęcza, Halo, Słup i krzyż świetlny, Zielony Promień, Wieniec, Aureola, Zorza polarna	
2. Przejawy Pogody.....	45
Chmury, Opady, Burze, Błyskawice i pioruny, Ognie św. Elma, Pioruny kuliste, Elfy i iskierki, Tornada, Trąby powietrzne, Wiatry lokalne, Huragany, Pogoda globalna	
3. Pogoda i Klimat.....	80
Pierwotna atmosfera, Klimat przed wiekami, Globalne ocieplenie, Efekt szklarniowy, Dziura ozonowa, Wpływy oceanów, Adaptacja ludzi do klimatu, Reakcje na zmiany pogody, Przysłowia o pogodzie	
4. Pogoda i jej Badacze.....	106
Starożytni badacze pogody, Termometr, Barometr, Pomiar meteorologiczne, Gazy atmosferyczne, Ogólna cyrkulacja atmosfery, Pioruny i piorunochrony, Loty balonowe, Rozwój sieci pomiarowych, Jądra kondensacji, Efekt Coriolisa, Wiatry tornadyczne, Prognozy pogody, Motyl Lorentza, Modyfikowanie pogody, Radary i satelity meteorologiczne	

Część druga
(metafizyczna)

5. Pogoda Mityczna	141
Potop, Lata tłuste i chude, Deszcze siarki i ognia, Rozstąpienie się morza, Manna z nieba, Ogień św. Elma, Mity greckie, Wierzenia ludów Europy północnej, Wierzenia ludów innych kontynentów	
6. Pogoda Historyczna	164
Cud deszczu, Wyprawy na Japonię, Pokój w Brétigny, Odkrycie Ameryki, Upadek cywilizacji Inków, Hiszpańska Armada, Żółte Wody, Rewolucja amerykańska, Zburzenie Bastylii, Upadek Jakobinów, Józefina, Wojny napoleońskie, Samoa, Wojna fińska, Dunkierka, Front Wschodni, Zamach na Hitlera, 3-cia Flota USA na Pacyfiku, Nalot na Ploesti, Inwazja w Normandii, Bitwa w Ardenach, Naloty na Tokio	
7. Pogoda Tragiczna	189
Huragan, Lot balonowy, Tornado, Mgła, Prąd strumieniowy, Mikrospył, Burza, Turbulencja, Sztorm, Piorun kulisty, Ogień św. Elma	
8. Pogoda Inspirująca	210
Pogoda w malarstwie, Pogoda w muzyce, Burza, Sztorm, Chmury, Słotne lato, Latający Holender, Zielony promień, Londyńska pogoda, Oszustwa prognoz pogody, Tajfun	
Bibliografia	236

WSTĘP

Pogoda jest stałym i aktywnym towarzyszem naszej codzienności, często spokojnym, czasami burzliwym, niekiedy kapryśnym, osobliwym, nieprzewidywalnym, tak jak życie. Pogoda określa jak poruszamy się, odżywiamy, mieszkamy i ubieramy. Pogoda kształtuje powierzchnię Ziemi, zwyczaje roślin i zwierząt. Jej efekty dotyczą zwykle spraw trywialnych, na przykład czy wziąć ze sobą parasol, ale czasami również i spraw tragicznych. Pogoda interesuje niemal każdego, choć mało kto w pełni rozumie jej przejawy i prawa. Trudno jest bowiem ogarnąć rzeczy nieuchwytnie, zmienne w czasie i przestrzeni, tkwiące w nie-widzialnym powietrzu.

Pogoda wyraża się nie tylko prędkością wiatru, wskazaniem barometru lub termometru. Pogoda może stanowić źródło przeżyć estetycznych. Zadowolenie bowiem przynoszą rzeczy proste i naturalne: mgły nad lasami, kolory tęczy, barwy nieba, szum deszczu i wiatru, kształty chmur, pomruki oddalającej się burzy. Dlatego pogoda pojawia się w wierszach i powieściach, w pejzażach, w muzyce wszystkich wszystkich rodzajów i epok. Pogoda jest w pełnych grozy opowieściach marynarzy i lotników. Pogoda jest w starych annałach i w opisach wydarzeń historycznych. Pogody nie można rozważać w jednej płaszczyźnie lub z jednego punktu widzenia. Niniejsza książka jest odbiciem i świadectwem tego faktu.

Treść książki podzielona jest na dwie części. W części pierwszej omówione są zadziwiające i fascynujące przejawy aury. Otwiera ją rozdział o niepospolitych zjawiskach optycznych na niebie. Następnie, przedstawione są osoliwe formy pogody, wynikające z ruchu powietrza i obiegu wody w atmosferze. Dalej, czytelnik znajdzie informacje o klimacie w przeszłości i przyszłości, a także krótką historię odkryć meteorologicznych. W części drugiej ukazana jest rola pogody w kształtowaniu się kultury i sztuki, jak również jej wpływ na przebieg historii oraz życie codzienne ludzi.

Autor

